

10.06.2013

Stj/1

§ 704

Valtuutettu Sari Näreen toivomusponsi koskien mahdollisuutta soveltaa SGEI -määrittelyä hankittaessa varhaiskasvatus- sekä sosiaali- ja terveystalvveluja (Sari Näre)

HEL 2012-016692 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 5.12.2012 hyväksymän toivomusponnen (Sari Näre) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättänee merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 5.12.2012 hyväksymän toivomusponnen (Sari Näre) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään vuoden 2013 talousarvio- ja vuosien 2013-2015 taloussuunnitelmaehdotusta kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus varhaiskasvatus ja sosiaali- ja terveystalvveluissa käyttää SGEI-määrittelyä (service of general economic interest) hankittaessa palvelua tilanteissa, joissa ei synny todellista kilpailua.

Toivomusponnen johdosta pyydetty sosiaali- ja terveystalvvelukunnan ja varhaiskasvatuslautakunnan lausunnot. Esittelijä toteaa lausuntojen perusteella seuraavaa:

Yleishyödyllisillä taloudellisilla palveluilla eli ns. SGEI-palveluilla (= services of general economic interest) tarkoitetaan palveluja, joiden saatavuuden turvaamiseksi viranomaisen voi asettaa palveluntuottajalle julkisen palvelun velvoitteen. Tällöin yrityksen on tarjottava viranomaisen ennalta määrittelemää palvelua julkisista

varoista suoritettua korvausta vastaan. Nämä palvelut eroavat muista palveluista siten, että viranomaisten on turvattava niiden tarjonta kaikissa olosuhteissa, vaikka markkinoilla ei aina olisi riittävästi palveluntarjoajia.

Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi terveydenhuoltoon liittyvät palvelut ja asumispalvelut. Kunkin palvelun osalta on päätettävä, tuotetaanko se itse, yhdessä muiden viranomaisten kanssa vai ostetaanko se. Samoin on päätettävä, onko markkinatarjonta riittävä. Jos markkinat eivät toimi, julkisen palvelun velvoitteen asettaminen saattaa olla välttämätöntä.

SGEI-palvelun tuottamisesta maksettavan korvauksen määrittelyssä noudatetaan EU:n valtioneuvoston päätöksiä. Korvauksen määrittelyn lähtökohdaksi on ns. omakustanneperiaate, jonka mukaan korvauksen on katettava toiminnasta aiheutuvat kulut vähennettynä mahdollisilla tuloilla. Lisäksi palveluvelvoitteen hoitajalle voidaan myöntää alan keskiertyörytymisen tulokseen verrattava kohtuullinen liikevoitto.

Suomessa SGEI-palvelujen määrittelytyötä on tehty etupäässä ministeriötasolla hallinnonaloittain. Kuitenkin myös alueellinen tai paikallinen viranomainen voi määrittellä tietyn palvelun SGEI-palveluksi. Lähtökohdallisesti kunnalla on mahdollisuus antaa yksityiselle palveluntuottajalle julkisen palvelun velvoite tuottaa sellaista palvelua, jonka tarjoaminen on kuntalaisten tarpeisiin liittyen välttämätöntä ja yhteiskunnallisesti merkittävää, mutta jota ei ole eikä edes voisi olla normaalisti markkinaehtoisestikin saatavilla.

SGEI- säännökset eivät poista velvollisuutta noudattaa julkisia hankintoja koskevia säännöksiä. Esimerkiksi suora hankinta on mahdollinen vain, jos suora hankinnan edellytykset täyttyvät.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus määritteli vuonna 2011 pitkäaikaisasunnottomien asumisen tukipalvelut SGEI-palveluksi ja hankki palvelut seitsemältä palveluntuottajalta ilman kilpailutusta. Päätöksestä valittiin palveluntuottaja, jonka kanssa sopimusta ei tehty. Korkein hallinto-oikeus on totesi päätöksessään 28.3.2013 (KHO:2013:53), että asumisen tukipalvelut olisi pitänyt kilpailuttaa.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on tietoinen SGEI:n mahdollisuuksista, mutta toteaa SGEI-oston toteuttamisen edellyttävän monipuolista ja useisiin sääntöihin pohjautuvaa harkintaa. Lautakunta katsoo, että SGEI-menettelyn soveltamiseen tulee pyrkiä silloin, kun kunnan itsensä ei ole tarkoituksenmukaista tuottaa palvelua ja SGEI-palvelut ovat lainsäädännön puitteissa mahdollisia.

Varhaiskasvatustieteiden tutkimuskeskuksen vastattavana olevien palvelujen osalta jonkin tietyn palvelun järjestäminen julkisen palveluvelvoitteen muodossa voisi

olla julkisten varojen käytön sekä palvelun pysyvyyden näkökulmasta tarkoituksenmukainen ratkaisu. Tällaisen palvelun tulisi kuitenkin täyttää riittävä yleistä etua palveleva intressi, minkä lisäksi palvelun tuottamiseen ei syystä tai toisesta ole eikä edes voi syntyä riittävästi normaalia kaupallista tarjontaa. Tällainen tilanne voi olla esim. silloin, jos palvelun tuottaminen on kannattamatonta tai jos palvelua pystyy tuottamaan vain yksi palveluntuottaja. Täten tietyn palvelun järjestämisessä julkisen palveluvelvoitteen muodossa on aina kyse poikkeuksellisesta menettelystä ja sen on perustuttava tapauskohtaiseen harkintaan.

Sosiaaliviraston 2011 toteuttaman selvityksen perusteella ilmeni, että mm. palvelulle ominaisten erityisjärjestelyjen ja -vaatimusten vuoksi allergisten lasten ja heidän sisarustensa päiväkotihoitoa pystyy Helsingissä järjestämään vain yksi palveluntuottaja. Täten sosiaalilautakunnan 12.6.2012 hyväksymän päätöksen mukaisesti Allergia- ja Astmaliitto ry:lle asetettiin julkinen palveluvelvoite kyseisen palvelun tuottamiseen.

Muiden varhaiskasvatusviraston vastattavana olevien palvelujen järjestäminen julkisen palveluvelvoitteen muodossa ei nykytilanteessa ole käyttökelpoinen ratkaisu. Kaikille lapsille suunnattu peruspäivähoito toteutetaan Helsingissä pääosin kunnallisena työnä. Lisäksi peruspäivähoitoa tuottaa runsaasti yksityisiä toimijoita, joten omaa työtä täydentämään mahdollisesti hankittavien ostopalvelujen osalta tulee järjestää tavanomainen hankintakilpailutus. Steiner-päiväkodit sekä kielikylypy edustavat joko vaihtoehtoista erityispedagogiikkaa tai vaihtoehtoista opetusmenetelmää, joten kyseiset palvelut eivät kuulu kunnan järjestämisvelvoitteeseen. Täten kyseiset palvelut eivät täyttäne riittävästi kuntalaisten tarpeisiin liittyen välttämätöntä ja yhteiskunnallisesti merkittävää yleistä etua palvelevaa intressiä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 03.06.2013 § 671

Pöydälle 03.06.2013

HEL 2012-016692 T 00 00 03

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Hankintakeskus Hallintopalvelut 31.5.2013

HEL 2012-016692 T 00 00 03

T.5, selvittävä mahdollisuus soveltaa SGEI-määrittelyä hankittaessa palveluja (Sari Näre)

Valtuutettu Sari Näreen toivomusponnen pohjalta kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 28.11.2012 (§ 382 TP 5) edellyttää, että selvitetään mahdollisuus soveltaa varhaiskasvatus-, sosiaali- ja terveystaloudellisuissa SGEI-määrittelyä hankittaessa palveluja tilanteissa, joissa ei synny todellista kilpailua.

Hallintokeskus on edellisen johdosta pyytänyt hankintakeskukselta lausuntoa.

Hankintakeskus antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun eli yleishyödyllisen taloudellisen palvelun (Service of General Economic Interest, SGEI) käsitettä käytetään SEUT-sopimuksen (sopimus Euroopan unionin toiminnasta) 14 artiklassa ja 106 artiklan 2 kohdassa, mutta sitä ei määritellä SEUT-sopimuksessa eikä myöskään johdetussa oikeudessa. Euroopan komissio on selventänyt, että yleishyödylliset taloudelliset palvelut ovat yhteistä kokonaisuutta palvelevia taloudellisia toimintoja, joita markkinat eivät suorittaisi ilman julkisia toimia. Tämän vuoksi palveluntarjoajalle voidaan asettaa julkisen palvelun velvoite, jolla varmistetaan yleishyödyllisen palvelun saatavuus tilanteessa, jossa palvelun tarjonta ei markkinaehtoisesti ole riittävää. Julkisen palvelun velvoitteesta maksetaan korvausta, ja tähän puolestaan liittyy kysymys siitä millä edellytyksillä korvausta maksetaan siten, ettei EU:n valtiontukisääntöjä rikota.

Uudistetussa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa "Opas valtiontukea, julkisia hankintoja ja sisämarkkinoita koskevien Euroopan unionin sääntöjen soveltamiseksi yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin, erityisesti yleishyödyllisiin sosiaalipalveluihin" (päivätty 29.4.2013) todetaan (s. 108), että valtiontukisäännöillä ja julkisia

hankintasopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevilla säännöillä (eli hankintalainsäädännöllä) on eri tavoitteet ja eri soveltamisala. Valtiontukisääntöjä sovelletaan yleishyödyllisten taloudellisten palvelujen ja näin ollen taloudellisuonteisten yleishyödyllisten sosiaalipalvelujen rahoittamiseen, ja niiden tarkoituksena on estää valtion myöntämästä rahoituksesta tai vastaavista eduista tai niiden vaikutuksesta aiheutuva kilpailun vääristyminen. Palveluihin liittyviä julkisia hankintoja koskevia sopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevissa säännöissä on sen sijaan kyse edellytyksistä, joilla näiden palvelujen tuottaminen annetaan toimijoille. Yksi niiden tärkeimmistä tavoitteista on varmistaa yhdenvertainen kohtelu ja avoimuus ja estää kilpailun vääristyminen, joka voi johtua tavasta, jolla hankintaviranomaiset hoitavat julkisia varoja näitä palveluja koskevia sopimuksia tehdessään. Niiden tavoitteena on myös varmistaa mahdollisimman laaja kilpailu Euroopassa ja kyseisen palvelun käyttäjän kannalta paras mahdollinen hinta-laatu-suhde. Tästä syystä viranomaisten, jotka haluavat perustaa yleishyödyllisen taloudellisen palvelun, on noudatettava valtiontukisääntöjen lisäksi myös julkisia hankintoja koskevia sopimuksia ja käyttöoikeussopimuksia koskevia sääntöjä.

Varhaiskasvatus-, sosiaali- ja terveyspalveluita voidaan tuottaa kaupungin omina palveluina tai sidosyksikköhankintoina (in house - palveluina), jolloin ei ole kysymys julkisen palvelun hankinnasta eikä hankintalainsäädäntöä näin ollen sovelleta. Julkisia hankintoja ja käyttöoikeussopimuksia koskevia EU:n sääntöjä täytyy kuitenkin soveltaa, jos viranomainen päättää siirtää palvelun tuottamisen kolmannelle osapuolelle korvausta vastaan. Tällöin palveluiden hankinta on kilpailutettava noudattaen mitä hankintalainsäädännössä säädetään julkisten palveluiden hankinnasta.

Hankintatoimen näkökulmasta on kyse siitä millä tavoin mahdollisia SGEI-palveluja hankitaan. Hankintakeskus on yhteishankintayksikkö, jonka tehtävänä on hankkia tavaroita ja palveluita kaupungin asukkaiden ja kaupungin hallintokuntien käyttöön. Korkeimman hallinto-oikeuden 28.3.2013 antamassa päätöksessä (KHO:2013:53) todetaan, ettei hankintalaki sisällä poikkeussäännöstä, jonka nojalla hankintalain B-liitteeseen kuuluvat palvelut (kuten esimerkiksi terveys- ja sosiaalipalvelut sekä koulutuspalvelut, joihin toivomusponnessa viitataan) voitaisiin jättää hankintalain kilpailuttamista koskevien menettelyjen ulkopuolelle. Toisin sanoen tällaisiin palveluhankintoihin on sovellettava hankintalakia menettelytapoineen.

KHO:n päätös koskee asiaa, jossa Helsingin kaupunki oli sosiaalipalveluja järjestäessään tulkinnut, ettei hankintalakia tarvitse soveltaa silloin kun palvelut toteutetaan SGEI-palveluina. KHO:n tuore päätös ei tue tätä tulkintaa.

Vaikka siis päädyttäisiin järjestämään varhaiskasvatus-, sosiaali- ja terveystalaita julkisen palveluvelvoitteen muodossa SGEI-palveluina, jos edellytykset tähän täyttyvät, on hankintalain mukaista kilpailuttamisvelvoitetta joka tapauksessa noudatettava hankintalain kynnysarvon ylittyessä ja suorahankintaperusteen puuttuessa. Hankintakeskuksen näkökulmasta on silloin kysymys samanlaisesta hankintalain mukaisesta kilpailuttamisesta kuin minkä tahansa hankintalain B-liitteen mukaisen palvelun kilpailuttamisesta.

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 14.05.2013 § 123

HEL 2012-016692 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"SGEI-palveluilla (service of general economic interest) tarkoitetaan yleishyödyllisiä taloudellisia palveluja, joiden saatavuuden turvaaminen on yhteiskunnalle tärkeää. Niiden tuottaminen halutaan turvata kaikissa olosuhteissa.

Näiden palvelujen luonteesta johtuen viranomaiset voivat asettaa palveluntuottajalle julkisen palvelun velvoitteen. Tällöin yrityksen on tarjottava viranomaisen ennalta määrittelemää palvelua julkisista varoista suoritettua korvausta vastaan.

SGEI-palvelut eroavat muista palveluista siten, että viranomaisten on turvattava niiden tarjonta kaikissa olosuhteissa, vaikka markkinoilla ei aina olisi riittävästi palveluntarjoajia. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi terveydenhuoltoon liittyvät palvelut ja asumispalvelut. Kunkin palvelun osalta on päätettävä, tuotetaanko se itse, yhdessä muiden viranomaisten kanssa vai ostetaanko se. Samoin on päätettävä, onko markkinatarjonta riittävää. Jos markkinat eivät toimi, julkisen palvelun velvoitteen asettaminen saattaa olla välttämätöntä.

Sosiaali- ja terveystalaita palvelut hoidetaan pääasiallisesti joko omana työnä tai ostopalveluna. Jos palvelua ei voida tuottaa omana työnä eikä palvelulla ole toimivia markkinoita, se voidaan määrittää SGEI-palveluksi. Tämä voi olla järkevää silloin, kun todellista kilpailua ei synny.

SGEI-säännökset eivät poista velvollisuutta noudattaa julkisia hankintoja koskevia säännöksiä. Esimerkiksi suoramarkkinat on mahdollinen vain, jos suoramarkkinan edellytykset täyttyvät.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa on kokemusta SGEI-palvelujen käytöstä, sillä vuonna 2011 sosiaalivirasto määrittäi pitkäaikaisasunnottomien asumisen tukipalvelut SGEI-palveluksi ja hankki palvelut seitsemältä palveluntuottajalta ilman kilpailutusta. Päätöksestä valittiin palveluntuottaja, jonka kanssa sopimusta ei tehty. Korkein hallinto-oikeus on todennut päätöksessään 28.3.2013 (KHO:2013:53), että asumisen tukipalvelut olisi pitänyt kilpailuttaa.

SGEI-palvelujen käyttöä voidaan tapauskohtaisesti harkita, mutta asia ei kuitenkaan ole yksiselitteinen. SGEI:tä koskevat säännökset ovat vaikeaselkoisia. Niillä on esimerkiksi yhteys EU:n valtiontukisääntelyyn. On myös huomioitava, että palveluntuottajan valintamenettely on säänneltyä, eikä palveluntuottajille maksettava korvaus saa olla ylikompensoivaa.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta on tietoinen SGEI:n mahdollisuuksista, mutta toteaa SGEI-oston toteuttamisen edellyttävän monipuolista ja useisiin sääntöihin pohjautuvaa harkintaa. Lautakunta katsoo, että SGEI-menettelyn soveltamiseen tulee pyrkiä silloin, kun kunnan itsensä ei ole tarkoituksenmukaista tuottaa palvelua ja SGEI-palvelut ovat lainsäädännön puitteissa mahdollisia."

Käsittely

14.05.2013 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen äänin 7 - 1 jäsen Kajanojan esityksestä jäsen Vuorjoen kannattamana:

- 1) muuttaa lausunnon viimeisen virkkeen kuulumaan seuraavasti:
"Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta on tietoinen SGEI:n mahdollisuuksista, mutta toteaa SGEI-oston toteuttamisen edellyttävän monipuolista ja useisiin sääntöihin pohjautuvaa harkintaa" ja
- 2) lisätä lausunnon loppuun seuraavan virkkeen: "Lautakunta katsoo, että SGEI-menettelyn soveltamiseen tulee pyrkiä silloin, kun kunnan itsensä ei ole tarkoituksenmukaista tuottaa palvelua ja SGEI-palvelut ovat lainsäädännön puitteissa mahdollisia."

Vastaehdotus:

Jäsen Kajanoja teki jäsen Vuorjoen kannattamana vastaehdotuksen, jonka mukaan lausunnon kaksi viimeistä virkettä kuuluu seuraavasti:
"Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta on tietoinen SGEI:n mahdollisuuksista, mutta toteaa SGEI-oston toteuttamisen edellyttävän monipuolista ja

useisiin säädöksiin pohjautuvaa harkintaa. Lautakunta katsoo, että SGEI-menettelyn soveltamiseen tulee pyrkiä silloin, kun kunnan itsensä ei ole tarkoituksenmukaista tuottaa palvelua ja SGEI-palvelut ovat lainsäädännön puitteissa mahdollisia."

Jälkimmäinen virke on lisäystä ja edellisessä virkkeessä käsite sosiaali- ja terveysterveysto on muutettu sosiaali- ja terveysterveystoiksi.

Sosiaali- ja terveysterveysto edellä oleva päätös syntyi jäljempänä ilmenevän äänestyksen jälkeen:

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitän seuraavaa lisäystä lausunnon viimeisiksi virkkeiksi. Jälkimmäinen virke on lisäystä ja edellisessä virkkeessä muutin sosiaali- ja terveysterveysto sosiaali- ja terveysterveystoiksi. "Sosiaali- ja terveysterveysto on tietoinen SGEI:n mahdollisuuksista, mutta toteaa SGEI-oston toteuttamisen edellyttävän monipuolista ja useisiin säädöksiin pohjautuvaa harkintaa. Lautakunta katsoo, että SGEI-menettelyn soveltamiseen tulee pyrkiä silloin, kun kunnan itsensä ei ole tarkoituksenmukaista tuottaa palvelua ja SGEI-palvelut ovat lainsäädännön puitteissa mahdollisia."

Jaa-äännet: 1
Sami Heistaro

Ei-äännet: 7
Maija Anttila, Rene Hursti, Jouko Kajanoja, Laura Nordström, Leena Riittinen, Marko Rosenholm, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 5
Sanna Aivio, Sirpa Asko-Seljavaara, Leena Rosenberg-Ryhänen, Mikael Sjövall, Markku Vuorinen

23.04.2013 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Erja Snellman, hankintapäällikkö, puhelin: 310 74402
erja.snellman(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 16.04.2013 § 57

HEL 2012-016692 T 00 00 03

10.06.2013

Stj/1

Päätös

Varhaiskasvatuslautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavansisältöisen lausunnon.

Yleishyödyllisillä taloudellisilla palveluilla eli ns. SGEI-palveluilla (= services of general economic interest) tarkoitetaan palveluja, joiden saatavuuden turvaaminen katsotaan yhteiskunnallisesti niin tärkeäksi, että viranomainen voi asettaa palveluntuottajalle julkisen palvelun velvoitteen. Tällöin yrityksen on tarjottava viranomaisen ennalta määrittelemää palvelua julkisista varoista suoritettua korvausta vastaan. Nämä palvelut eroavat muista palveluista siten, että viranomaisten on turvattava niiden tarjonta kaikissa olosuhteissa, vaikka markkinoilla ei aina olisi riittävästi palveluntarjoajia.

SGEI-palvelun tuottamisesta maksettavan korvauksen määrittelyssä noudatetaan EU:n valtioneuvoston päätöksiä. Korvauksen määrittelyn lähtökohdaksi on ns. omakustanneperiaate, jonka mukaan korvauksen on katettava toiminnasta aiheutuvat kulut vähennettynä mahdollisilla tuloilla. Lisäksi palveluvelvoitteen hoitajalle voidaan myöntää alan keskivertoyrityksen tulokseen verrattava kohtuullinen liikevoitto.

Suomessa SGEI-palvelujen määrittelytyötä on tehty etupäässä ministeriötasolla hallinnonaloittain. Kuitenkin myös alueellinen tai paikallinen viranomainen voi määrittellä tietyn palvelun SGEI-palveluksi. Lähtökohtaisesti kunnalla on mahdollisuus antaa yksityiselle palveluntuottajalle julkisen palvelun velvoite tuottaa sellaista palvelua, jonka tarjoaminen on kuntalaisten tarpeisiin liittyen välttämätöntä ja yhteiskunnallisesti merkittävää, mutta jota ei ole eikä edes voisi olla normaalisti markkinaehtoisestikin saatavilla.

Varhaiskasvatusviraston vastattavana olevien palvelujen osalta jonkin tietyn palvelun järjestäminen julkisen palveluvelvoitteen muodossa voisi olla julkisten varojen käytön sekä palvelun pysyvyyden näkökulmasta tarkoituksenmukainen ratkaisu. Tällaisen palvelun tulisi kuitenkin täyttää riittävä yleistä etua palveleva intressi, minkä lisäksi palvelun tuottamiseen ei syystä tai toisesta ole eikä edes voi syntyä riittävästi normaalia kaupallista tarjontaa. Tällainen tilanne voi olla esim. silloin, jos palvelun tuottaminen on kannattamatonta tai jos palvelua pystyy tuottamaan vain yksi palveluntuottaja. Täten tietyn palvelun järjestämisessä julkisen palveluvelvoitteen muodossa on aina kyse poikkeuksellisesta menettelystä ja sen on perustuttava tapauskohtaiseen harkintaan.

Sosiaaliviraston 2011 toteuttaman selvityksen perusteella ilmeni, että mm. palvelulle ominaisten erityisjärjestelyjen ja -vaatimusten vuoksi allergisten lasten ja heidän sisarustensa päiväkotihoitoa pystyy Helsingissä järjestämään vain yksi palveluntuottaja. Täten

sosiaalilautakunnan 12.6.2012 hyväksymän päätöksen mukaisesti Allergia- ja Astmaliitto ry:lle asetettiin julkinen palveluvelvoite kyseisen palvelun tuottamiseen.

Muiden varhaiskasvatusviraston vastattavana olevien palvelujen järjestäminen julkisen palveluvelvoitteen muodossa ei nykytilanteessa ole käyttökelpoinen ratkaisu. Kaikille lapsille suunnattu peruspäivähoito toteutetaan Helsingissä pääosin kunnallisena työnä. Lisäksi peruspäivähoitoa tuottaa runsaasti yksityisiä toimijoita, joten omaa työtä täydentämään mahdollisesti hankittavien ostopalvelujen osalta tulee järjestää tavanomainen hankintakilpailutus. Steiner-päiväkodit sekä kielikylpy edustavat joko vaihtoehtoista erityispedagogiikkaa tai vaihtoehtoista opetusmenetelmää, joten kyseiset palvelut eivät kuulu kunnan järjestämisvelvoitteeseen. Täten kyseiset palvelut eivät täyttäne riittävästi kuntalaisten tarpeisiin liittyen välttämätöntä ja yhteiskunnallisesti merkittävää yleistä etua palvelevaa intressiä.

Lisäksi harkittaessa varhaiskasvatusviraston vastattavana olevien palvelujen järjestämistä julkisen palveluvelvoitteen muodossa on huomioitava korkeimman hallinto-oikeuden 28.3.2013 antama päätös (KHO 2013:53) koskien Helsingin pitkäaikaisasunnottomien asumispalvelujen järjestämistä. Tämän päätöksen perusteella voidaan todeta, ettei hankintalaki sisällä mitään erityistä poikkeussäännöstä, jonka nojalla lasten päivähoitopalvelujen tapainen palveluhankinta voisi jäädä hankintalaissa säädettyjen kilpailuttamista koskevien menettelytapojen soveltamisalan ulkopuolelle vain sen vuoksi, että kyse olisi julkisen palveluvelvoitteen asettamisesta (SGEI-palvelusta). Päätös vahvistaa sen lähtökohdan, etteivät SGEI-palveluja koskevat EU:n valtioneuvoston päätökset syrjäytä julkisia hankintoja koskevia säännöksiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vaikka palvelusta maksettavan korvauksen määräytymistavassa huomioitaisiin SGEI-sääntelyn mukainen korvausperiaate, on julkisen palveluvelvoitteen antamisessa kuitenkin noudatettava hankintalain mukaista kilpailuttamismenettelyä.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Armi Vaden, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43346
armi.vaden(a)hel.fi
Sampo Pajari, talouspäällikkö, puhelin: 310 24136
sampo.pajari(a)hel.fi